ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Chambres Extraordinaires au sein
des Tribunaux Cambodgiens

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des Co-juges d'instruction
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
Criminal Case File /Dossier pénal
លេខ/No: 002/14-08-2006
លេខស៊ើបសួរ/Investigation/Instruction
លេខ/No: 002/19-09-2007

ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន
Provisional detention Order
Ordonnance de placement en détention provisoire

យើង **យូ ប៊ុនឡេង** និង Marcel Lemonde សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

បានឃើញច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤

បានឃើញវិធាន ៦៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ

បានឃើញការបើកការស៊ើបសួរលើឈ្មោះ

អៀង សារី ហៅ វ៉ាន់

កើតនៅថ្ងៃទី ២៤ តុលា ឆ្នាំ ១៩២៥

ត្រូវដាក់អោយស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និង ការលោភបំពានលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវចុះថ្ងៃទី១២ សីហា ១៩៤៩ ដែលមានចែង និង ផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា៥ មាត្រា ៦ មាត្រា ២៩ ថ្មី និងមាត្រា ៣៩ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញថ្ងៃទី២៧ តុលា ២០០៤។

បានឃើញការជជែកដេញដោលដែលបានធ្វើនៅថ្ងៃនេះ

១- ស្ថានភាពអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់

១- នៅក្នុងករណីបច្ចុប្បន្ន (ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់លទ្ធផលនៃការស៊ើបសួរដែលកំពុងដំណើរការ ដែលអាចអោយកំណត់ជាបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលមានកំណត់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរ និង ដែលអាចដាក់បន្ទុកលើជនត្រូវចោទ) **ឈ្មោះ អៀង សារី** ត្រូវបានដាក់អោយស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យអំពី ៖

- **បទល្មើសប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ** (មនុស្សឃាត ការដាក់ឃុំឃាំង ការធ្វើទុកបុកម្នេញ ការសំលាប់បំផុតពូជ និង អំពើអមនុស្សធម៌ដទៃទៀត) និង
- **បទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម**ដែលផ្អែកលើការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវចុះថ្ងៃទី ១២ សីហា ឆ្នាំ ១៩៤៩ (មនុស្សឃាតដោយចេតនា ការបង្កព្យសនកម្មធ្ងន់ធ្ងរ ឬការធ្វើអោយឈឺចាប់ខ្លាំងដោយចេតនាដល់រាងកាយ និង សុខភាព ការដកហូតដោយចេតនានូវសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ ការនិរទេស ឬ ជន្លៀស ឬ ការបង្ខាំងជនស៊ីវិលដោយខុសច្បាប់)

២- ជននេះត្រូវបានដាក់បន្ទុកថាបានប្រព្រឹត្ត នៅលើទឹកដីនៃប្រទេសកម្ពុជារវាងថ្ងៃ ១៧ មេសា ១៩៧៥ និង ថ្ងៃទី ៦ ខែ មករា ១៩៧៩ ៖

- ក្នុងឋានៈជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសដែលមានអំណាច និងការត្រួតពិនិត្យជាក់ស្តែងលើក្រសួងនេះ និង ស្ថាប័នក្រោមចំណុះ និងជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍នៃបក្សកម្មុយនីស្តកម្ពុជា
- បានញុះញង់ បញ្ជា ខកខានមិនបានទប់ស្កាត់ និងផ្តន្ទាទោស ឬម្យ៉ាងទៀតបានសមគំនិតក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសខាងលើ
- ដោយដឹកនាំ ជំរុញ ដាក់អោយដំណើរការ ឬ ផ្តល់ជំនួយក្រោមរូបភាពផ្សេងទៀតដល់នយោបាយ និង ការអនុវត្តរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាដែលចារឹកលក្ខណៈជា មនុស្សឃាត ការដាក់ឃុំឃាំង ការសំលាប់បំផុតពូជ ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញដោយមូលហេតុនយោបាយ ឬ អំពើអមនុស្សធម៌ដទៃទៀតដូចជាការជន្លៀសដោយបង្ខំ ការដាក់ជាទាសករ ឬការធ្វើការដោយបង្ខំ
- នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយប្រហារជាទូទៅ និង ជាប្រព័ន្ធ សំដៅលើជនស៊ីវិល

- ដោយបញ្ជាក់ថា ក្នុងកំឡុងពេលទាំងអស់ ឬមួយផ្នែកនៃចន្លោះថ្ងៃទី១៧ មេសា ១៩៧៥ និង ថ្ងៃទី៦ មករា ១៩៧៩ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និង សាធារណៈរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពនៃជំលោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិជាមួយគ្នា។

៣- សហព្រះរាជអាជ្ញារបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដែលបានបង្ហាញទឡ្ហីករណ៍ខាងអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់របស់ខ្លួននៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលបានដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿងចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៧ និង ថ្ងៃទី ១៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៧ បានស្នើសុំការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចំពោះ **អៀង សារី** ដើម្បីធានាវត្តមានរបស់ជននេះនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដោយសំអាងថា ជននេះមានលិខិតឆ្លងដែន និង មានហានិភ័យថាអាចរត់គេចខ្លួន ។ ម៉្យាងវិញទៀត ការឃុំខ្លួនជននេះជាបណ្តោះអាសន្នត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីបង្ការរាល់អំពើសងសឹកពីសំណាក់ជនរងគ្រោះ និង ដើម្បីជៀសវាងរាល់ការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី។

៤- **អៀង សារី** ជំទាស់នឹងអង្គហេតុដែលដាក់បន្ទុកលើខ្លួន ដោយប្រកាសថា "មានការចោទប្រកាន់មួយចំនួនដែលខ្លួនមិនអាចទទួលយកបានទេ" ហើយស្នើសុំអោយបង្ហាញភស្តុតាងអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ខ្លួន។ ជនត្រូវចោទបន្ថែមទៀតថា *"ខ្ញុំចង់ដឹងការពិតអំពីកំឡុងពេលខ្មៅងងឹតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង។ ខ្ញុំមិនដឹងថាការពិតនៅឯណានោះទេ។ ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ដែលតុលាការនេះត្រូវបានបង្កើតឡើង ពីព្រោះថានេះនឹងក្លាយជាឱកាសសម្រាប់ខ្ញុំក្នុងការស្វែងរកការពិត ក៏ដូចជាចូលរួមចំណែកនូវអ្វីដែលខ្ញុំដឹងផងដែរ"* ។ គាត់ស្នើសុំស្ថិតនៅក្រៅឃុំ ដោយភ័យខ្លាចស្លាប់នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងមុនពេលដឹងអំពីការពិត និង លើកឡើងថាប្រសិនគាត់ស្លាប់បាត់ទៅ ជនរងគ្រោះទីមួយ គឺគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ តែជនរងគ្រោះទីពីរគឺតុលាការដែលនឹងបាត់សាក្សីមួយយ៉ាងសំខាន់ ហើយនឹងត្រូវគេរិះគន់ជាមិនខាន។ ជនត្រូវចោទអះអាងថាខ្លួនមិនដែលមានចេតនាលូកដៃចូលនៅក្នុងនីតិវិធីឡើយ ដោយគូសបញ្ជាក់ថាខ្លួនរស់នៅក្រៅឃុំជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ និងមានដឹងអំពីលទ្ធភាពនៃការចោទប្រកាន់លើខ្លួនជាយូរណាស់មកហើយ ហើយខ្លួនក៏អាចមានលទ្ធភាពធ្វើអន្តរាគមន៍លើសាក្សីផងដែរ តែខ្លួនមិនបានធ្វើឡើយ។ ជនត្រូវចោទសូមអោយកត់សំគាល់ថាគាត់មានអាយុច្រើនហើយមានជម្ងឺទៀត។ ជនត្រូវចោទទទូចថាគ្មានហានិភ័យនៃការរត់គេចខ្លួនទេ ដោយប្រកាសថាត្រៀមខ្លួនជាស្រេចក្នុងការចូលខ្លួនតាមការកោះហៅ និង បានបញ្ជាក់ថាអាយុ និង ស្ថានភាពសុខភាពរបស់ខ្លួនមិនអាចរត់គេចខ្លួនបានទេ ។ ម៉្យាងទៀត បើខ្លួនមានបំណងចង់រត់គេចនោះ គាត់នឹងរត់គេចតាំងពីយូរណាស់មកហើយ។ ពាក់ព័ន្ធនឹងហានិភ័យនៃការសងសឹក ចាប់តាំងពីការធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរដ្ឋាភិបាល គាត់មិនដែលទទួលរងការគម្រាមកំហែងណាមួយកើតឡើងទេ ទោះនៅទីក្រុងប៉ៃលិន ឬ នៅក្រុងភ្នំពេញក៏ដោយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ជនត្រូវចោទបានរំលឹកចាប់តាំងពីការកាត់ទោសដោយតុលាការបដិវត្តន៍ប្រជាជន នៅទីក្រុងភ្នំពេញកាលពីថ្ងៃទី ១៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៧៩ គាត់បានទទួលការលើកលែងទោសដោយព្រះមហាក្សត្រកាលពីថ្ងៃទី ១៤ កញ្ញា ១៩៩៦ និង មិនដែលមានចលាចលណាមួយកើតមានឡើងនោះទេ បន្ទាប់ពីការសម្រេចនេះ។ ជនត្រូវចោទគូសបញ្ជាក់ថាដោយសារតែខ្លួន ទើបកងទ័ពខ្មែរក្រហមបានធ្វើសមាហរណកម្មជា

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១។

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

មួយរដ្ឋាភិបាល និង លើកឡើងថាខ្លួនបានរួមវិភាគទានក្នុងការកសាងសន្តិភាពផងដែរ។ ជាចុងបញ្ចប់ ជនត្រូវចោទស្នើសុំស្ថិតនៅក្រៅឃុំក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ។

<u>២- សំអាងហេតុសេចក្តីសម្រេច</u>

៥- មុនសម្រេចលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ **អៀង សារី** យើងត្រូវរំលឹកអំពីស្ថានភាពពិសេសរបស់ជននេះដែលចោទជាបញ្ហាពិសេសដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលមានកាតព្វកិច្ចរកភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និង ដោះបន្ទុកត្រូវសម្រេច។ តាមរយៈសាលក្រមរបស់តុលាការបដិវត្តន៍នៅភ្នំពេញចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៧៩ អៀង សារី ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិតដោយកំបាំងមុខ និង រឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិ ចំពោះបទល្មើសប្រល័យពូជសាសន៍[1]។ ជាការជាក់ស្តែង សាលក្រមនេះចូលជាស្ថាពរតាមច្បាប់កម្ពុជា។ បន្ទាប់មក អនុលោមតាមព្រះរាជក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ១៤ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៦ អៀង សារីបានទទួលការអនុគ្រោះទោសចំពោះការផ្តន្ទាទោសនេះ និង ការលើកលែងទោសចំពោះច្បាប់ ចុះថ្ងៃទី ១៤ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ "ស្តីអំពីការដាក់ខ្មែរក្រហមអោយនៅក្រៅច្បាប់"។

៦- ស្ថានភាពនេះចោទជាបញ្ហាផ្លូវច្បាប់មួយចំនួន ៖ ជាបឋម តើការចោទប្រកាន់បច្ចុប្បន្ននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាប៉ះពាល់ដល់អាជ្ញាអស់ជំនុំ ដោយអនុលោមតាមការអនុវត្តទ្រឹស្តីទូទៅ "*Non bis in idem*ឬទេ? = ជនម្នាក់មិនអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬ ផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសដែលត្រូវបានសម្រេចថាគ្មានទោស ឬ ផ្តន្ទាទោសរួចហើយនោះទេ? "។ ជាបន្តទៀត នៅពេលដែលមានចម្លើយអវិជ្ជមានចំពោះសំណួរទី ១ នេះ (និងថាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីសម្រេចលើវិសាលភាពនៃព្រះរាជក្រឹត្យឆ្នាំ ១៩៩៦) តើការអនុគ្រោះទោស និង ការលើកលែងទោសដល់អៀង សារី អាចយកមកតតាំងបានចំពោះការចោទប្រកាន់នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដែរឬទេ? យើងនឹងពិនិត្យមើលលើបញ្ហាទាំងនេះដូចខាងក្រោម ។

<u>*ក- Non bis in idem*</u>

៧- អនុលោមតាមមាត្រា ១៤(៧) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៦៦ ដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញត្រូវគោរពតាម "*ជនម្នាក់មិនអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬ ផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសដែលត្រូវបានសម្រេចថាគ្មានទោស ឬ ផ្តន្ទាទោសដោយសាលក្រមស្ថាពរតាមច្បាប់ និង នីតិវិធី*

[1] សាលក្រមតុលាការប្រជាជនបដិវត្តន៍ ឯកសារ អង្គការសហប្រជាជាតិ ក/៣៤/៤៩១ ១៩ សីហា ឆ្នាំ ១៩៧៩

ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ប្រទេសនីមួយៗ”។ ប៉ុន្តែ គោលការណ៍នេះនៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិមិនមានភាពដាច់ខាតនោះទេ។

៨- ដូចនេះ មានការទទួលស្គាល់ជារួម នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ និង ការអនុវត្តរបស់តុលាការអន្តរជាតិ និង តុលាការដែលមានចារឹកលក្ខណៈជាអន្តរជាតិថាគេអាចជំនុំជម្រះជនម្នាក់ចំពោះអង្គហេតុដូចគ្នា និង ក្រោមការកំណត់បទល្មើសដូចគ្នា ដូចជាក្នុងករណី “ *នីតិវិធីនៅចំពោះមុខយុត្តាធិការផ្សេង៖ ក) មានគោលបំណងធ្វើអោយជនពាក់ព័ន្ធគេចផុតពីការទទួលខុសត្រូវខាងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសដែលចូលសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ ខ) មិនបានដំណើរការដោយឯករាជ្យ ឬ អនាគតិ ដោយគោរពការធានាដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ ប៉ុន្តែដំណើរការឡើងដើម្បីតែបដិសេធគោលបំណងនាំជននោះមកកាន់តុលាការតែប៉ុណ្ណោះ*[2] ។ ជាសមត្ថកិច្ចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលដល់ពេលណាមួយ ត្រូវសម្រេចនៅពេលក្រោយថាតើត្រូវធ្វើការវិភាគស៊ីជម្រៅលើដំណើរការក្តីដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅចំពោះមុខតុលាការប្រជាជនបដិវត្តន៍ឆ្នាំ ១៩៧៩។ នៅក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ បញ្ហាអនុវត្តដំណោះស្រាយនេះនៅក្នុងករណី**អៀង សារី** មិនទាន់ចោទឡើងភ្លាមៗនោះទេ ពីព្រោះថា ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់ការស៊ើបសួរបន្ត **អៀង សារី**មិនទាន់ត្រូវបានចោទប្រកាន់អំពីបទល្មើសប្រល័យពូជសាសន៍នៅឡើយ។

៩- ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យុត្តិសាស្ត្ររឹងមាំមួយរបស់តុលាការអន្តរជាតិបានកំណត់ថា នៅក្នុងករណីឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ ការប្រកាសពិរុទ្ធភាពត្រួតគ្នាចំពោះអង្គហេតុតែមួយអាចធ្វើឡើងទៅបាន នៅពេលដែលបទល្មើសនីមួយៗមានធាតុផ្សំខុសគ្នាច្បាស់លាស់ ដែលបទល្មើសមួយទៀតគ្មាន[3]។ ដូចនេះ គេទទួលស្គាល់ថា ជនម្នាក់អាចត្រូវបានចោទប្រកាន់អំពីបទល្មើសប្រល័យពូជសាសន៍ បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និង បទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម ចំពោះអង្គហេតុតែមួយ នៅពេលដែលបទល្មើសអន្តរជាតិនីមួយៗមានធាតុផ្សំខុសគ្នាច្បាស់ពីបទល្មើសដទៃទៀត និង ការពារដល់ប្រយោជន៍ផ្សេងគ្នា[4]។ ដំណោះស្រាយនេះ ត្រូវបានអនុវត្តតាំងពីមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ មក ហើយតុលាការយោធាអន្តរជាតិ Nuremberg

---

[2] មាត្រា ២០ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ មាត្រា ៩(២) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការនៅ RWANDA មាត្រា ១០ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី មាត្រា ២០ នៃលក្ខតិកៈទីក្រុងរ៉ូម មាត្រា ៩ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការសម្រាប់សេរ៉ាលេអូន និង បទបញ្ជារបស់ ATNUTO លេខ ២០០០/១៥

[3] សាលក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍របស់តុលាការសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី សំណុំរឿងលេខ IT-៩៦-២១-ក ព្រះរាជអាជ្ញា ជាមួយ Delalic et Consorts, ថ្ងៃទី ២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០១ កថាខ័ណ្ឌ ៤១២។

[4] មើលសាលក្រមសាលាតំបូងរបស់តុលាការសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី សំណុំរឿងលេខ IT-៩៥-១៦ ព្រះរាជអាជ្ញា ជាមួយ Kupreskic et Consorts, ថ្ងៃទី ១៤ ខែមករា ឆ្នាំ ២០០០ កថាខ័ណ្ឌ ៦៣៧។ សាលក្រមសាលាតំបូងរបស់តុលាការសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី សំណុំរឿងលេខ IT-៩៦-៤៦ ត ព្រះរាជអាជ្ញា ជាមួយ Jean-Paul Akayesu, ថ្ងៃទី ២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៨ កថាខ័ណ្ឌ ៤៦៨។ Timor Leste Special Panels, ការសម្រេចផ្នែកច្បាប់លើភាពដែលអាចអនុវត្តបាននៃគោលការណ៍ *Non bis in idem* លើដំណាក់កាលនីតិវិធីដីកាចាប់ខ្លួន រឿងក្តី Wiranto

ក៏បានសម្រេចដោយប្រកាសពិរុទ្ធភាពត្រួតគ្នាចំពោះអង្គហេតុតែមួយ[5]។ ដោយអនុវត្តតាមគោលការណ៍នេះ មិនមានអ្វីជាឧបសគ្គដល់ការចោទប្រកាន់ក្រោមការកំណត់បទល្មើសអន្តរជាតិផ្សេងពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ លើ **អៀង សារី** ចំពោះអង្គហេតុដែលត្រូវបានកាត់សេចក្តីនៅឆ្នាំ ១៩៧៩ឡើយ។

១០ - នាចុងបញ្ចប់ សាលក្រមឆ្នាំ ១៩៧៩ មិនបានចង្អុលអស់អង្គហេតុដែលត្រូវបានដាក់**អៀង សារី** ក្រោមការពិនិត្យបច្ចុប្បន្ននេះ។ ដូចនេះ អាជ្ញាអស់ជំនុំមិនអាចលើកឡើងដោយស្របច្បាប់នៅពេលនេះបានឡើយ។

ខ. វិសាលភាពអនុវត្តនៃការអនុគ្រោះទោស និង ការលើកលែងទោសឆ្នាំ ១៩៩៦

១១. មាត្រា ៤០ នៃច្បាប់ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៤ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ (ស្របតាមមាត្រា ១១ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និង រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី ៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៣) បានប្រគល់ភារកិច្ចដល់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដើម្បីសម្រេចលើ *“វិសាលភាពនៃការលើកលែងទោស និង ការអនុគ្រោះទោស ដែលអាចបានត្រូវផ្តល់អោយមុនពេលចូលជាធរមាននៃច្បាប់នេះ”* ។ នេះបង្កើតបានជាសេចក្តីយោងដោយផ្ទាល់ដល់ស្ថានភាព **អៀង សារី**។ ក្នុងនាមជាអង្គតុលាការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដែលទទួលបន្ទុកស៊ើបសួរដោះបន្ទុក និង ដាក់បន្ទុកលើអង្គហេតុដែលចោទលើ **អៀង សារី** សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីជំនុំជម្រះលើវិសាលភាពនៃការលើកលែងទោស និង ការអនុគ្រោះទោស ដែលការវាយតម្លៃរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនេះមានលក្ខណៈបណ្តោះអាសន្នតែប៉ុណ្ណោះ និង មិនចងអង្គជំនុំជម្រះឡើយ។

១២- ទាក់ទងទៅនឹងអនុភាពនៃការអនុគ្រោះទោសរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ជាការសំខាន់ដែលត្រូវគូសបញ្ជាក់ថាការអនុគ្រោះទោសនេះកម្រិតត្រឹមការលុបចោលនូវទណ្ឌកម្ម និង ការអនុវត្តទណ្ឌកម្មតែប៉ុណ្ណោះ ការអនុគ្រោះទោសនេះមិនប៉ះពាល់ដល់សាលក្រមផ្តន្ទាទោសដោយផ្ទាល់នោះទេ។ ជាផលវិបាក ទោះបីការអនុគ្រោះទោសនេះអាចយកមកតតាំងបាននៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក៏ដោយ ក៏ការអនុគ្រោះទោសនេះមិនមានអនុភាពលើការចោទប្រកាន់នៅទីនេះឡើយ។ បញ្ហាទាក់ទងតែសាលក្រមប៉ុណ្ណោះ ដែលបញ្ហានេះបានលើកមករួចមកហើយក្នុងចំណុចខាងលើ។

និង consorts ន.០៥/២០០៣ ថ្ងៃទី ៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៥ កថាខ័ណ្ឌ ៣៣ ។ សម្រាប់យុត្តិសាស្ត្រតុលាការជាតិ តុលាការកំពូលសហរដ្ឋអាមេរិក Blockburger V. United States, ២៨៤ U.S ២៩៩, ៣០៤ (១៩៣២) ។

[5] ជាឧទាហរណ៍ ជនជាប់ចោទ ១២ រូប ដែល Goering, Ribbentropp, Keitel, Rosenberg, Jodl et Von Neurath ត្រូវបានរកឃើញដោយត្រួតគ្នានូវពិរុទ្ធភាពចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និង ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម។ សូមមើលសាលក្រមតុលាការយោធាអន្តរជាតិ Nuremberg ដែលត្រូវបានចម្លងឡើងវិញដោយកម្មវិធី Avalon របស់សាកលវិទ្យាល័យ Yale : http\\www.yale.edu\avalon\imt\proc\judocnt.htm

១៣- អំពីការលើកលែងទោសដែលយោងយ៉ាងច្បាស់ដល់ច្បាប់ឆ្នាំ ១៩៩៤ លើកលែងតែការយោងមិនច្បាស់លាស់ដល់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ក្នុងបុព្វកថា ច្បាប់នេះយោងដល់តែបទល្មើសនៃនីតិរូបមួយចំនួនដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសស្របតាមច្បាប់ជាតិជាធរមាន ក៏ដូចជាប្រភេទបទល្មើសប្រឆាំងនឹងសន្តិសុខជាតិ។ ការលើកលែងទោសនេះមិនគ្របដណ្តប់លើបទល្មើសដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញឡើយ។

១៤- ជាសង្ខេប ទាំងការអនុគ្រោះ ឬ ទាំងការលើកលែងទោសមិនបង្កជាឧបសគ្គនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះដល់ការចោទប្រកាន់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដែលដាក់បន្ទុកលើ **អៀង សារី**ឡើយ។ បញ្ហាតែមួយគត់ដែលចោទឡើងនៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ គឺថាតើចាំបាច់មានការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជននេះដែរឬទេ។

<u>គ. អំពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន</u>

១៥- តាមរយៈឯកសារ និង ចម្លើយសាក្សីជាច្រើនដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរដែលដាក់បន្ទុកលើ **អៀង សារី** បង្កើតបានជាហេតុផលដែលអាចអោយជឿជាក់ថា **អៀង សារី** បានប្រព្រឹត្តនូវបទល្មើសដូចដែលបានដាក់បន្ទុកមែន។

១៦- អង្គហេតុទាំងនេះមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ទោះជាវាមានរយៈពេល ៣០ ឆ្នាំ ក្រោយពេលបទឧក្រិដ្ឋបានកើតឡើងក៏ដោយ ក៏នៅតែបង្កជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈដដែល។ ហេតុដូច្នេះវាមិនមែនការហួសហេតុពេកដែលអះអាងថានៅក្នុងបរិបទផុយស្រួយនៃសង្គមកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ការដោះលែងជនត្រូវចោទអាចនឹងបង្កឲ្យមានការសំដែងនូវការមិនពេញចិត្តដែលអាចបង្កឲ្យមានអំពើហឹង្សា ឬ អាចប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខរបស់ជនត្រូវចោទផ្ទាល់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ស្ថានភាពមិនអាចមើលឃើញជាក់ច្បាស់ដូចគ្នាទេរវាងពេលមុនការចោទប្រកាន់ និងក្រោយពេលចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការនោះ។

១៧- សម្រាប់បន្តការស៊ើបសួរ ជាការចាំបាច់ណាស់ដែលត្រូវបង្ការរាល់ការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី និងជនរងគ្រោះ។ ដូចនេះ មានការភ័យខ្លាចថាប្រសិនបើអនុញ្ញាត្តិអោយនៅក្រៅឃុំ ជនត្រូវចោទព្យាយាម និង រៀបចំធ្វើការដាក់សម្ពាធបែបនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត **អៀង សារី** នឹងមានសិទ្ធិពិនិត្យសំណុំរឿងស៊ើបសួរទាំងមូលដែលរួមមានជាពិសេសកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយសាក្សី ពាក្យបណ្តឹង និងការសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ក្រៅពីនេះ ប្រសិនបើប្រភេទអង្គហេតុធ្វើអោយជនសង្ស័យពិបាកក្នុងការរកអត្តសញ្ញាណ និងជះឥទ្ធិពលលើសាក្សីសំខាន់ៗនោះ ចំនុចនេះលែងចោទជាបញ្ហាដល់ជនត្រូវចោទហើយនៅពេលដែលជននេះដឹងអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់សាក្សីដាក់បន្ទុក និង ជនរង

គ្រោះដែលពាក់ព័ន្ធដោយនីតិវិធី។ ប្រឈមមុខនឹងស្ថានភាពថ្មីនេះ មានយុត្តិកម្មបញ្ជាក់ជាពិសេសដល់ការភ័យខ្លាចក្នុងការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី និងជនរងគ្រោះ ប្រសិនបើជនត្រូវចោទអាចទំនាក់ទំនងដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យជាមួយជនទាំងនេះ ដោយហេតុថា ជននេះមានញាតិមិត្ត និង អតីតអ្នកក្រោមបង្គាប់ច្រើននៅក្នុងតំបន់ភ្នំម៉ាឡៃ ប៉ៃលិន ឬ ភ្នំពេញ ដែលមានខ្លះបច្ចុប្បន្ននេះស្ថិតក្នុងតំណែងដែលមានឥទ្ធិពល និង មានជនប្រដាប់អាវុធនៅជុំវិញខ្លួនផង។

១៨- ម៉្យាងវិញទៀត មានធាតុមួយចំនួនបង្ហាញថា **អៀង សារី** (ដែលមានលំនៅដ្ឋាននៅបរទេស និងដែលធ្លាប់ធ្វើដំណើរច្រើនដងទៅក្រៅប្រទេសកម្ពុជា) មានមធ្យោបាយសម្ភារៈ ដែលអាចងាយនឹងរត់គេចខ្លួន រួមទាំការរត់ទៅកាន់ប្រទេសផ្សេងទៀត ដូចជាប្រទេសដែលមិនមានកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើបត្យាប័នជាមួយប្រទេសកម្ពុជា។ **អៀង សារី** ដែលត្រូវប្រឈមនឹងទោសឧក្រិដ្ឋជាប់ឃុំឃាំងមួយជីវិតបានធ្វើការប្រកាសជាសាធារណៈច្រើនដងមកហើយថា គាត់បដិសេធមិនចូលខ្លួននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញឡើយ។ ការប្រកាសទាំងនេះជាក់ច្បាស់ធ្វើអោយស្រពិចស្រពិលដល់ជំហររបស់ជននេះក្នុងការបង្ហាញខ្លួនក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ។ ដូចនេះមានការភ័យខ្លាចថា ជននេះអាចស្វែងរកការគេចខ្លួនពីតុលាការ។

១៩- ភាពធ្ងន់ធ្ងរជាពិសេសនៃបទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ចំពោះ **អៀង សារី** នាំអោយឃើញហានិភ័យខាងលើកាន់តែច្បាស់ថែមទៀត និង មិនមានវិធានការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការណាមួយទោះមានលក្ខណៈតឹងរ៉ឹងយ៉ាងណា ដែលមានប្រសិទ្ធិភាពអាចធានាអោយមានការបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពចំពោះស្ថានភាពតម្រូវទាំងអស់នេះទេ ហើយថាការឃុំខ្លួននៅតែជាមធ្យោបាយតែមួយគត់ដើម្បីសម្រេចគោលដៅខាងលើនេះ។

២០- ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន មិនមានសំអាងណាមួយដែលលើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី ដែលអាចអោយគិតថា ស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជនត្រូវចោទមានវិសមិតភាពនឹងការឃុំខ្លួនឡើយ។

២១- ជាផលវិបាក យល់ឃើញថាការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមានសារៈសំខាន់ដើម្បីបង្ការរាល់ការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី និងជនរងគ្រោះ និង មានភាពចាំបាច់ផងដែរដើម្បីធានារក្សាទុកវត្តមានជនត្រូវចោទសម្រាប់ដំណើរការស្វែងរកយុត្តិធម៌ និង ដើម្បីរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សារធារណៈ និង ដើម្បីការពារសុវត្ថិភាពផ្ទាល់របស់ជននេះ។

ហេតុដូច្នេះ សម្រេច

សម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនត្រូវចោទ **អៀង សារី** ចំនួនរយៈពេលអតិបរមា ១ ឆ្នាំ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

Co- Investigating Judges

Co-juges d'instruction

ដីកាសម្រេចនេះតាក់តែងឡើងជាភាសាខ្មែរ និង ភាសាបារាំង និង បកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសជាក្រោយ។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ដង្កោ ក្រុង ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១
ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៨៩៤១។

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia National Road 4, Choam Chao, Dangkoa Phnom Penh
Mail Po Box 71, Phnom Penh Tel:+855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens, Route nationale 4, Choam Chao, Dangkoa, Phnom Penh
Boite postale 71, Phnom Penh. Tel: +855(0)23 218914 Fax: +855(0) 23 218941.

យើង...បានប្រគល់ដីកានេះដល់ឈ្មោះខាងក្រោមនៅថ្ងៃទី........ខែ........... ឆ្នាំ...........

ជនត្រូវចោទ មេធាវីជនត្រូវចោទ សហព្រះរាជអាជ្ញា ការិយាល័យរដ្ឋបាល អ្នកប្រគល់

តាមរយៈការជូនដំណឹងនេះ ជនត្រូវចោទ ត្រូវបានប្រាប់ថា:

- ជនត្រូវចោទអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះ ស្របតាមលក្ខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវិធាន ៧៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។
- នៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ ជនត្រូវចោទ មានសិទ្ធិត្រូវបាននាំខ្លួនទៅជួបសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត យ៉ាងហោចណាស់ រៀងរាល់ ១២០ ថ្ងៃម្តង ហើយ ត្រូវផ្តល់ឱកាសដើម្បីពិភាក្សាអំពីប្រព្រឹត្តិកម្ម និង លក្ខខ័ណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន ។
- នៅពេលជួបសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ជនត្រូវចោទ អាចធ្វើការស្នើសុំផ្សេងៗ ហើយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវសម្រេចអំពីសំណើរនេះ។
- ជនត្រូវចោទ អាចធ្វើការកត់សម្គាល់ មុនពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត សម្រេចអំពីការបន្ត ការឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទនេះ។ ជនត្រូវចោទ អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចនេះ។
- ក្នុងពេលឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ជនត្រូវចោទ ឬមេធាវីរបស់គេ អាចធ្វើសំណើសុំដោះលែងទៅ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានគ្រប់ពេលវេលា ។
- បើស្ថានភាពផ្លាស់ប្តូរក្រោយពេលដាក់ពាក្យសុំចុងក្រោយ ជនត្រូវចោទ អាចដាក់ពាក្យសុំនៅក្រៅឃុំ សាជាថ្មីម្តងទៀត ក្នុងរយៈពេលមិនឱ្យតិចជាង ៩០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយលើពាក្យសុំដោះលែងនៅក្រៅឃុំពីពេលមុន។